Krišķigs Wehſtneſis.

Populari ſiniſks garigs laikraksts.

Iſnahk katra mehneſcha pirmâ treſchdeenâ un maksâ peeſuhtot ar wiſeem peelikumeem — „Muhſu Dſeeſmineeks“ 3. iſdewums un 24 grahmatiņas behrneem („Labâ Wehſts“) — pa gadu 1 rubli.

Redakzijas un ekſpedizijas adreſe: П. Лауберту, Митава, Конная 5, Курл. губ. (P. Laubert, Mitau, Pferde Str. Nr. 5, Courland, Russia).

№ 5. Maijâ 1910. Iſnahk 5. gadu.

Garigais darbs garigâs ſapulzês.

Beedra padomi, ſewiſchki ſludinatajeem un ſwehtdeenasſkolotajeem.

(Beigas).

Swehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdiſa.

Pirms pahrrunajam ſawu preekſchmetu, teikſim kahdus wahrdus wiſpahri — eewadam. Ko ſauz par ſwehtdeenasſkolu un ko wiņa grib. Par ſwehtdeenasſkolu ſauz ſwehtdeenas garigâs ſapulzes, kurâs — galwenâ kahrtâ behrneem — pehz ſiņama nokahrtojuma atklahti un kopigi mahza 1) ſiņat, 2) ſaprast un 3) dſihwê iſleetot Swehtos Rakſtus. — Swehtdeenasſkola grib glahbt zilwekus no wiņu laizigâ un garigâ poſta, mehginot tos 1) atgreeſt pee Deewa un tos 2) pee Deewa paturet. Ziteem wahrdeem iſſakotees — ſwehtdeenasſkolotajam jaiſaudſê ſawi ſkoleni par kreetneem, daileem un kriſtigi tikumigeem zilwekeem, kas atjaunojuſchi deewbehrnibas ſakaru ar Deewu, un jadod teem tikdaudſ, ka tee, ſkolu atſtahjuſchi, ſpehtu palikt deewbehrnibas ſakarâ ar Deewu. — Tâ tad ſwehtdeenasſkola ir iſwehlejuſês par weenu no galweneem lihdſekleem ſawa noluhka ſaſneegſchanai — Bihbeles ſtuhdiju. — Mahzibai par ſwehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdiju tſchetras dalas: 1. Swehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdijas pamata lihnijas jeb galwenee noſazijumi, 2. ſwehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdijas lihdſekli, 3. ſwehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdijas gaita jeb nokahrtojums un 4. ſwehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdijas iſwedeens (— wiſderigaki kahds iſſtrahdats Swehto Rakſtu gabals paraugam, atteezotees uſ ſwehtdeenasſkolas mehrki).

Swehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdijas pamata lihnijas.

Swehtdeenasſkolas pamata lihnijas wiſpahri ir: 1. Raugees weenumehr pats uſ ſewi; 2. ſargees no mahziſchanas maldu tekam; 3. mahzi tâ, ka tawi ſkoleni mahziſchanu arween klauſas un mahzibu eewehro un 4. zentees, ka mahziba, kas mahzama, atſtahj uſ ſkolenu eeſpaidu un wiņſch mahzibu iſleeto ſawâ dſihwê! Swehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdija, kas pamatojees uſ ſcheem ſtiprajeem pamateem, arween uſrahdis panahkumus. Atteezotees teeſchi uſ Bihbeles ſtuhdiju, jaeewehro ſekoſchais:

1. Swehtdeenasſkolotajam arween japatura azis mehrkis un jaſtrahda tâ, ka katra ſtunda kahdâ nekahdâ ſiņâ ſkolenu peewed tuwaki mehrkim.

2. Swehtdeenasſkolotaja darbs groſiſees ap 1. ſiņaſchanu mahziſchanu un 2. audſiņaſchanu. Galweno eeſpaidu uſ ſkolena tikumiſko attihſtibu atſtahs ſkolotaja paſcha uſweſchanâs, [illegible] wiņa preekſchſtihme. Tadehl nebuhs nepeeteek, ja ſkolotajs tikai mahzitu ſiņaſchanu. Siniba beſ tikumiſkas audſiņaſchanas ir kâ afs naſis maſa behrna rokâ.

3. Swehtdeenasſkolotajam wiſu pirms jazeņſchas, eeguht behrna uſmanibu. Uſmanibu neeeguwis, ſkolotajs, ari tas wiſſpehjigakais, ſtrahdâs welti.

4. Swehtdeenasſkolenam tas Bihbeles notikums, ſtahſts waj mahzibas, kas nu katrreiſ ir, ir jaſin, jaſaprot un no ta jadabû mahzibas.

5. Buhwê uſ ta labа, kas zilwezei atlizis!

6. Pahrleezini ſkolenu par to labu, kas teek mahzits!

7. Peeradini ſawu ſkolenu pee labа!

8. Eeguhſti ſkolena ſirdi!

9. Swehtdeenasſkolotajs drihkſt leetot wiſus kriſtigi tikumiſkus lihdſekļus ſawa mehrka ſaſneegſchanai, ja tik tee naw peedauſigi.

10. Ja ſkolotajs ſawu mehrki neſpehj aiſſneegt, tad pa leelakai dalai wainigs ſkolotajs pats.

Swehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdijas lihdſekli.

Swehtdeenasſkolas mehrka ſaſneegſchanas lihdſekli ir tſchetrejadi: 1. Lihdſekli, kas atteezas uſ ſwehtdeenasſkolu paſchu; 2. lihdſekli, kas atteezas uſ ſkolotaja ſatikſmi ar ſkolenu; 3. lihdſekli, kas atteezas uſ mahziſchanu wiſpahri un 4. lihdſekli, kas atteezas uſ mahziſchanu klaſê. Mums te buhtu japahrrunâ galwenâ kahrtâ tikai abi pehdejee.

1. Lihdsekli, kas atteezas uf mahzifchanu wispahri. Ufmanibu fpehj ufturet, ja eewehro kahrtibu un noteiktibu — weenreif neaifleedf, ko otrreif atwehl—ja peemehrojas behrnu fapraschanai, leek behrneem lihdsdarbotees, ja mahza nokahrtoti un fpehj iffchkirt fwarigo no maswehrtigà, ja weikli isleeto mahzifchanas daschados weidus.

2. Galwenee lihdsekli, kas atteezas uf mahzifchanu klasê, ir mahzifchanas weidi. To eewehrojamakee ir feschi: Stahstischanas mahzischanas weids, jautaschanas jeb attihstischanas mahzischanas weids, rahdischanas mahzischanas weids, preekschâ fihmeschanas mahzischanas weids, preekschâ darischanas mahzischanas weids un isskaidroschanas mahzischanas weids.

Stahstischanas mahzischanas weids. Pehz schi weida mahzot swehtdeenasskolotajs atstahsta to swehto rakstu gabalu, kas tai swehtdeenai nolemts. Wisupirms atstahsta wisu to stahstu, tad warbuht wehl to dalu, kurai grib peegreest sewischku wehribu. Maso behrnu klasês, ja laiks atlauj, to stahstu jaatstahsta wairak reises no weetas. Wisu pirms wineem atstahsta wisu to stahstu, tad no eesahkuma sahkot, pa dalai, pa dalai. Pastahstijis kahdu dalu, tuhlin to dalu atprasa, lai pahrleezinatos, waj to stahstu sapratuschi, waj winu sin. Scho weidu skaidru leetot gan nebuhs eeteizami, tapehz ka gandrihstu klausotees, sewischki behrni nogurst un wairs neklausas. Tadehk ir labi, ja stahstot leeto lihdseklischus, usmanibas usturetschanai. Schee lihdseklischi — war buht daschnedaschadi — ihss klusejums, paskatischanàs uf skoleneem zeeschi jo zeeschi, figuru sihmeschana gaisâ, waibsti, skateeni, nosihmigi roku mahjeeni, pascha kusteschanàs, jautajumi, kas naw teeschâ sakarâ ar stahstu, bet tomehr der paskaidroschanai waj ari tikai usmanibas modinaschanai u. z. Stahstischanas weidu sewischki warès isleetot atstahstot stahstus, ko skoleni mas sin, bet nemas nesin, kà ari tos stahstus, kurus zitadi gruhti darit sinamus. Ja stahstu sin, tad winu otrreif wairs labpraht neklausas. Tomehr atteezotees uf Bihbeli naw pahrak jabihstas, ka tos stahstus daudsi sinàs. No Bihbeles lasischanas ween, bes ka buhtu mahzijees bihbelesstahstus, kas sarakstiti tautas valodâ, behrneem stahsts pa leelakai dalai buhs neskaidrs. Kas nu labi mahk atstahstit, ta atstahstu klausisees ar usmanibu un patiku. — Labi atstahstit — kà to dara? Stahstot zeeschi jaeewehro stahsta saturs. Saturs jeb tas, kas Swehtos Rakstos domats, nedrihkst buht zitads ne kà Bihbelê. Stahstitajam jadara sinamu to, ko Deews Swehtos Rakstos domajis — ko Winsch gribejis sazit. Kà stahstitajs to aissneedf, kà winsch Deewa prahtu dara sinamu — tur lai walda pilniga brihwiba. Stahstu atstahstot gan pa leelakai dalai buhsam speesti neleetot Bihbeles valodu, bet gan sadsihwes valodu. Kad leeto skaidru Bihbeles valodu, tad daudsi skoleni stahstu nesapratìs. War darit tà. Bihbelesklasês un leelako behrnu klasês war leetot pa leelakai dalai Bihbeles valodu; widejo un ihsti maso behrnu klasês sadsihwes un behrnu valodu. Deewbijigais tautas mihlulis, mahzitajs Dr. Otto Funke, atstahsta, ka winam, puikâ essot, loti patizees klausitees mahti stahstam Bihbeles notikumus. Kad leels isaudsis un pats sahzis Bihbeli lasit, tad atradis, ka mahte Bihbeles notikumus pawisam zitadi atstahstijuse ne kà Bihbele winus stahsta. Tomehr nekas par to, Funke pats saka, mana mahte Bihbeles notikumus bij atstahstijuse manim saprotamâ valodà — likuse Bihbeles wihreem staigat pa muhsu eelam. Kà meistarus Bihbeles stahstu jeb notikumu atstahstischanâ jamin diwus wihrus: slaweno ewangelistu D. L. Muhdiju (angl. Moody) un Holandes pilsgalma mahzitaju K. E. wan Kezweldu (hol. C. E. van Koetsveld). Ari Muhdijs leek Bihbeles wihreem staigat pa Tschikagas waj Londonas eelam, tas ir, stahsta tà, it kà Bihbeles stahsts buhtu notizis pee mums — Tschikagâ, Londonâ. Mehs nedarisim slikti, ja atstahstot Bihbeles notikumus, islaidisam swehtd. skolâ peedausigus un pahrak gruhti saprotamus pantinus, waj par wineem teiksam tik pahris wahrdu un totees ilgak pakawesimees pee teem pantineem, kas mums wislabak noder. Atstahstot Bihbeles notikumus un swehto rakstu gabalus wispahri der eewehrot sekoschos padomus: a. Stahsti no galwas, stahstot neskatees ne Bihbelê, ne uf saweem usihmejumeem. Tas stahsts ir wehrts deesgan, lai winu ismahzitos no galwas. Tikai tas, kas no galwas atstahstìs, spehs usturet klasê kahrtibu un spehs wairak usturet usmanibu. b. Stahsti lehnam, ahtri stahstot behrni nespehj stahstam sekot. c. Stahsti tà, kà skoleni war dsirdet un zitas klases netop trauzetas. d. Stahsti skaidri, lai behrni war saprast un to stahstu jeb notikumu dsihwi stahditees sew preekschâ — dabut preekschsihmi. Ir labi ka Bihbeles stahstus atstahsta dsihwes bilschu weidâ. e. Stahsti noteikti — ar wajadsigo balss usswehrschanu jeb akzentu. f. Stahsti weenkahrschi — leeto weenkahrschus teikumus, neleeto sweschwahrdus, leeto wahrdus, kas apsihme taustamas leetas. g. Stahsti dsihwi, stahsti tà, kà war waj „ar rokam taustit." Runâ teescho valodu — tas ir, tà bij. Neteiz it nekad: tà un tà esot, tà un tà Abraams, Jehkabs u. z runajuschi, esot darijuschi. Kas tà runà, tas runà neteescho valodu un schi valoda mahzot nogurdina. Ir labi, kad atstahsta ari sihkumus. h. Stahsti nokahrtoti, sadaliti. Tad skolens ahtrak un labaki eegaumès, tik drihs neaismirsis, wisu labi pahrskatis. — Beeschi ween ir loti labi, kad bihbelesstahstam papreekschu pastahsta kautko no skolenam pasihstamàs dsihwes — leetas, kas to swehto rakstu gabalu paskaidro un isskaidro daschus jehgumus, kas tai stahstâ nahk preekschâ. Ihsti behrneem patihk, kad eesahk no leetam, kas wineem pasihstamas. Waretu wehl schai weetâ aisrahdit uf diwàm leetam. Stahsti tà, kà tu to stahstu pilnam isskaidro un

wiſu to, ko tu wehlak behrneem gribi atpraſit. Stahſti tà, ka tas ſtahſts un ſtahſta lozekki war buht atbildes teikumi, kad wehlak ſtahſtu atpraſa waj atkahrto. Wehlreiſ, kas mahk ſtahſtit peewilzigi, ta ſtahſtu klauſiſees labpraht ar pat tad, kad to ſtahſtu jau ſin. Muhdija un Kezwelda Bihbeles notikumu atſtahſtus nekad neapnihk klauſitees.

Jautaſchanas jeb attihſtiſchanas mahziſchanas weids. Mahzot pehz ſchì weida ſkolotajs un ſkolens jautajot un atbildot iſſtrahdà noteikto ſwehto rakſtu gabalu — mahzas winu ſapraſt, ſinat un iſleetot dſihwê. Atpraſitajs ſwehtdeenasſkolotajs lai nu tik nedomà, ka winſch taiſni mahza pehz ſchi weida. Newis tikdaudſ eemahzito, ſinamàs leetas atpraſit, bet gan daudſ wairak neeemahzito, neſinamàs leetas eemahzit grib zaur jautajumu jautaſchanas attihſtiſchanas mahziſchanas weids. Jau ſahkumâ jamin, ka ſchis ir wisgruhtakais mahziſchanas weids. Tikai tee ſwehtdeenasſkolotaji, kas ſcho weidu buhs ſewiſchki mahzijuſchees, warès winu ſekmigi iſleetot. Tomehr tas lai neweenu neatbaida mehginat — warbuht kahdam uſ to ſewiſchkas dahwanas. Schim mahziſchanas weidam jau ir ahrkahrtigi labumi. Winu leetojot uſmanibas nekad netruhks; ſkolens arween pats darboſees lihdſ; ſkolena gara ſpehja un dahwanas paſchas no ſewis, tihri nemanot, attihſtiſees un iſkopſees. Jaaiſrahda wehl reiſ, ka ſcho weidu wajag ſewiſchki mahzitees, gan wislabak kahdâ ſwehtdeenasſkolotaju kurſâ, jo tur winu warès iſwedeenâ mahzitees, tomehr ihſumâ pahrrunaſim winu ari ſcheit. Ja mehs wairak nemantoſim, tad wismaſ mehs mahziſimees zik nezik pahrwaldit jautajumu, kas katrâ mahziſchanâ atrod weetinu un ar labàm ſekmem war tikt iſleetots.

Mahzot pehz jautaſchanas-attihſtiſchanas mahziſchanas weida leeto trijadus jautajumus: atpraſiſchanas jautajumus, ja-un-nè jautajumus un attihſtiſchanas jautajumus. Atpraſiſchanas jautajumi, kà jau winu wahrds ſaka, ir tee, ar kureem pahrleezinajas, waj ſkolens eemahzito ſin, waj ſkolens wiſpahri kahdu leetu ſin. Wiņi eeſahkas pa leelakai daļai: „ko darija," „kà ſauza," „kas notika, kad . . ." un tam lihdſigi. Peemehram, kad buhtum atſtahſtijuſchi ſtahſtu par Jeſus apſkaidroſchanu, tad waretum leetot ſchahdus atpraſiſchanas jautajumus: „Kahdus mahzekļus tas Kungs Jeſus nehma lihdſ uſ to kalnu?" „Kahda brihniſchka pahrwehrſchanàs notika ar Jeſu?" „Kas wineem parahdijàs?" Atpraſiſchanas jautajumi ir tee wisweeglakee, ſahkas gandrihſ weenmehr ar „k" un top, pehz jautaſchanas attihſtiſchanas weida mahzot, wismaſak leetoti. — Ja-un-nè jautajumi ir tee, kas arween teek atbildeti ar weenkahrſchu „ja" waj „nè." Saprotams, ſkolens ſcho „ja" waj „nè" gan eetehrps pilnâ teikumâ, tomehr tahda teikuma paſihſchanas ſihme, rakſturis, daba, ir un paleek tahds, „ja" waj „nè." Peemehram: „Waj Juhdaſs Iſkariots drihkſteja ſawu kungu nodot, pahrdot?" Atbilde (ihſi): „Nè." „Waj melot ir grehks?" „Ja." Waj Jeſus wareja mironus uſmodinat?" Atbilde pilna — pilnas atbildes arween wajag dot — „Ja, Jeſus wareja gan mironus uſmodinat." Waj tas bij labi, kad Pehteris aiſleedſa ſawu Kungu?" „Tas nebij labi, kad Peteris ſawu Kungu aiſleedſa." Ir eeteizami ſchos jautajumus leetot taupigi, tapehz ka winì pahrak maſ praſa ſkolena domaſchanu. Apdahwinati ſkoleni drihſ ween ſchos jautajumus apnihk. Ihſtâ weetâ, ihſti kopâ ar zitu ſchkiru jautajumeem, winì ļoti noder. Kur wajadſigs apſpreeſt kahda darbu, waj tas labs waj ļauns, kur nenoteiktibai japadara gals, kur jaiſaizina ſkoleni no ka atſazitees, waj ko apleezinat — wiſur tur tahds „ja" waj „nè" buhs kà labi trahpits ahmura ſiteens uſ naglas. Tomehr ſkolotajs darìs labi, kad winſch pehz katra, waj gandrihſ pehz katra ſchis ſchkiras jautajuma paſkaidros, waj wehl labaki jautàs: kapehz tas ir, praſìs tos eemeſlus tahdeem „ja" waj „nè."

Attihſtiſchanas jautajumi ir tee, zaur kureem waj nu ar kahdu leetu eepaſihſtas, waj kaut ko iſſkaidro, waj kautko mahzas. Winus leetojot, jautatajam arween mehrkis preekſch azim, ko grib ſaſneegt, bet kuru winſch tuhliņ otram neſaka. Sawa mehrka ſaſneegſchanai jautatajs otru ſahk iſjautat par wiņa labi paſihſtamo dſihwi, par wiņam paſihſtamàm leetam, jautadams arween tà, kà jautajumi galu galâ otru gribot negribot nowada pee ta, ko jautatajs gribejis ſazit — pee mehrka.

Kà paraugu nemſim Zauleķu ja[illegible] tas leetojis kahdâ ſwehtd[illegible]ſkolas ſaeimâ. Zauleķa mehrkis ir rahdit, kahdâ prahtâ mums jabuht, kad dſeedam tam Kungam. Zauleks nu waiza. „Kahdâ prahtâ ir ļaudis, kà teem ap ſirdi, kad tee wismihļak dſeed, kad tee wiſtſchaklaki dſeedat?" (Atbilde gan buhs: Labâ prahtâ.) „Bet ja nu ir kahds, kas nekad nedſeed, ko tad lai mehs par winu domajam?" (Tas nebuhs labâ prahtâ.) „Tà tad, ka parahdiba ir dſeedaſchana?" (Laba prahta parahdiba). Tad Zauleks aiſrahda uſ dſeedaſchanas daſchado ſaturu, pahrwaizadams katram ſaprotami weenu otru dſeeſmu, un atkal turpina: „Redſat, behrni, ko dſeedam — tam maſak noſihmes ne kà tam, kà dſeedam. Deews neklauſas tik daudſ uſ to, ko iſdſeedam — bet ko gan Deews daudſ wairak eewehro?" (Muhſu prahtu, muhſu ſirdi.) „Un ja nu kahds no wiſas ſirds preezajas par mihļo Debeſs Tehwu, par mihļo Peſtitaju Jeſu Kriſtu — kam tad tahds dſeedàs?" (Mihļajam Debeſs Tehwam un mihļajam Peſtitajam.) „Tà tad kahdâ prahtâ, kahdu ſirdi mums jabuht, kad dſeedam tam Kungam?" (Labâ prahtâ, preezigu ſirdi.) Kà weenu no wisleelakeem meiſtareem attihſtiſchanas jautajumos jamin Greeku ſlaweno filoſofu Sokrati. Ja Sokrats kahdam gribeja wiņa aplamàs domas, nepareiſo atſihſchanu peerahdit, tad winſch iſlikas it kà neſinot un gribot no otra mahzitees. Un tad winſch ſahka otru par to, ko otrs domajas ſinot, iſpraſit, iſjautat, [illegible]adams

tà, kà maſ pa maſam atklahjas otra aplamàs domas, nepareiſà atſihſchana. Turpreti, ja Sokrats gribeja kahdu pateeſibu mahzit, tad winſch ſahka jautat par kahdu tauſtamu leetu, atteezàs arween uſ to, ko otrs ſinaja, iſleetoja kà lihdſekli wisnodrikſkatako dſihwi un ſalihdſinadams atſewiſchkàs leetas weenu ar otru un atſchkirdams galweno no maſwehrtigà un ta, kas nejauſchi gadijees, peebeedrojees — radija otrâ pawiſam jaunus jehdſeenus. Attihſtiſchanas jautajumi ſkolenu ſpeeſch domat, ſpeeſch atteezinat ſekas. Pateeſibâ wini ir tee, kas rakſturo jautaſchanas attihſtiſchanas mahziſchanas weidu. Pehz ſchi weida mahzot attihſtiſchanas jautajumi tadehł wiswairak leetojami. Bet tuhlit ari japeeſihmè, ka wini ir tee wisgruhtakee. Kahds atſtahſtija kahdu maſu jautribinu, kas lai katram, kas grib buht Sokrats ſwehtdeenasſkolâ, ir par beedinajumu. Noklauſijees preekſchlaſijumu par Sokrati, kahds iſgahjis uſ eelas un ſahzis puikas uſ eelas „pa Sokrates wihſei“ iſjautat. Puikas klauſijuſchees, klauſijuſchees, druſku atbildejuſchi, tad ſaſkatijuſchees ſawâ ſtarpâ, ſahkuſchi ſmeetees un „laiduſchi kahtus wakâ,“ pee kam weens eeſauzees: „Tat jau i tihlais dulaks — patz neſin neko!“

Kas nu atteezas uſ jautajumu paſchu, tad wiſpirms jabeedina no nepareiſeem jautajumeem. Nepareiſi jautajumi ir tee, uſ kureem war dot diwas waj pat wairakas atbildes. Peemehram: „Ko tas Kungs darija, kad Winſch, wehtrai plosotees, brauza pa Galilejas Juhru?“ Te war dot „ihſi pareiſas atbildes: 1. „Winſch guleja,“ 2. „Winſch norahja Sawus mahzekļus winu maſtizibas dehł“ un 3. „Winſch apkluſeja wehtru.“ Waj atkal: „Par ko mahzijamees pagahjuſcho reiſi?“ Zik uſ ſcho jautajumu newar buht atbildes! Tomehr pa leelakai daļai, tà jautajot, behrni kluſè. Wini ſin gan, bet tas jautajums ir par plaſchu — wini neſpehj ſaweenot wiſu to, kam jabuht atbildê, un tadehł tee kluſè. Tikai tad war tà jautat, kad domà: nu lai atbild, ko ſin, gan pats wehlak winu weetâ ſaweenoſchu wiſu weenâ atbildê. Wiſpahri jaſaka, ka ne katrreiſ, kad behrns neatbild, winſch ari neſin atbildet. Mahjâs, mahtei uſ klehpja ſehſchot, behrns ſin wiſu itin labi paſtahſtit, kas ſwehtdeenasſkolâ mahzits. „Kà Iſraeļa behrni tukſneſî ehda paipalas?“ Uſ ſcho jautajumn kahds gudrineeks, beedreem par leelu leeleem ſmeekleem, atbildejis: „Jehlas.“ Saprotams, ſkolotajs bij ſagaidijis atbildi: „Pahrmehrigi.“ Jautajumi, kuros tahds „kà,“ arween ir pahrak nenoteikti. Skolotajeem par beedinaſchanu Schihrens uſrakſta ſchahdu atgadijumu: Skolotajs waiza: „Pagahjuſchâ ſtundâ es jums atſtahſtiju par Paradiſi. Ko juhs wehl atminatees no ta, ko ſaziju par Atſihſchanas Koku?“ Behrns: „Koks bij dahrſa widû.“ Skol.: „Tas teeſa, bet ta naw ta atbilde. Kas ſin labaki?“ B.: „Tas koks bij ſkaiſts.“ S.: „Ari tas teeſa, bet es to nedomaju. Saki tu labaki.“ B.: „Koku bij jauki uſluhkot.“ S.: „Tu teiz to paſchu. Waj tad nedſirdeji, ka es to nedomaju. Kas ſin?“ B.: „Ewa no ta koka ehda.“ S.: „Beidſot tatſchu uſ to puſi! Waj tad juhs nemaſ newarat attaptees? Sakat tatſchu, ko Deews bij paweh-lejis par to koku?“ B.: „Deews Ahdamam un Ewai bij pawehlejis no ta koka neehſt.“ Sk.: „Pareiſi! Tas ir pareiſi.“ Rau, pareiſais jautajums te ir paſchâs beigâs. Pirmais jautajums bij tahds, uſ kuru wareja dot daſchnedaſchadas atbildes. Tà ari bij, par ko ſkolotajs koti nepareiſi rahjas, jo rahjams bij weenigi winſch pats. Nepareiſi jautajumi ir ari tee, kuri pa daudſ gari un peebahſti daſchnedaſchadeem iſſkaidrojumeem un teizeenineem. Garſch jautajums jaſadala wairakos jautajumos. Peemehram: „Ko ſazija Jeſus Pehterim zeļâ uſ Getſemeni; ko Pehteris Jeſum uſ to atbildeja; un ko Jeſus Pehterim tad teizà?“ Te ir trihs jautajumi — uſ kuru lai nu ſkolens atbild! Nepareiſi ir ari daſchi eeradumu jautajumi. Kahds ſkolotajs bij ſtahſtijis, ka Titus iſpoſtijis Jeruſalemi. Otrâ ſtundâ neweens neſin, kas Jeruſalemi iſpoſtijis. Skolotajs grib ſkoleneem palihdſet tikt uſ zeļa un tadehł teiz: „Jeruſalemi ir iſpoſtijis Ti —, iſpoſtijis Ti — Ti —?“ Bet ſkoleni ari tad newar uſtapt uſ ſleedem, lihdſ beidſot kahda ſkolneeze, ſpridſoſchàm aztinam, kas rahda, ka wina attapuſès, iſſauzas — „Tiroleeſchi!“

Kas grib jautat, tam paſcham labi japahrſin weela, par ko jautà, tam jamahk jautat, tam jamahk iſleetot ſkolena dotà atbilde. Gan behrni ne katrreiſ atbildès pareiſi, bet gandrihſ katrreiſ wini atbildès tà, ka no dotas atbildes warès atſchketinat pareiſo atbildi. To „atſchketinaſchanu“ mums wajadſeja ſewiſchki eewehrot, pat ja ſkolens nepareiſi atbildejis, atbildi eewehrot, ſkolenu newainot, un no nepareiſàs atbildes iſlobit pareiſo. Ari to war iſdarit jautajot. Tà daridami mehs radam behrnos duhſchu un gribu mahzitees un domat. Turpreti, ja ſakam „bij nepareiſi, kas ſin labaki“, tad arween ſkolenu aplejam kà ar aukstu uhdeni. Kas atteezas uſ pareiſu jautajumu, tad warbuht mums noderès ſchee ihſee aiſrahdijumi. Jautajumam jabuht ihſam un labi ſaprotamam. Jautajumam jabuht noteiktam, tas ir: nedrihkſt buht uſ weenu jautajumu wairakas atbildes. Jautajumam jarada ſkolenâ domas, lihdſdarbiba. — Kas nu atteezas uſ atbildi, tad der eewehrot ſekoſcho. Ja atbilde bij pareiſa, tad jautà paraſti tahłak. Naw labi, kad arween ſaka: „Pareiſi“, „labi“. Gan ſkolens drihkſt manit, ka mums pareiſas atbildes patihk, bet iſſazit to newajaga. Tomehr, ja mana, ka ſkoleni wiſi naw ſapratuſchi, waj wismaſ leelakà daļa, tad ir labi, kad to atbildi druſku pahrrunà. Ja atbildê walodas kluhdas, tad ſwehtdeenasſkolâ war gleſni tàs kluhdas iſlabot waj likt, lai ſkolens pats iſlabo. Ja atbilde nepareiſa, tad wiſpahri ſkolotajam jamehģina jautat tà, kà ſkolens uſ pareiſo atbildi pats uſtop. Tad ſkolotajs war leetot tà ſauktos ſtarpjautajumus. Ja uſ jautajumu naw nekahdas atbildes, tad pa leelakai daļai waina newajg wis meklejama pee ſkolenà, bet gan pee ſkolotaja:

Skolotajs skolenu nebuhs uz jautajumu peeteekoschi sagatawojis — waj nu waizajis to, ko skolens pawisam nesin, waj waizajis nepareisi. Ja naw atbildes nekahrtibu, neusmanibas dehl, tad jagahdà par labaku kahrtibu; ja skolena nespehjibas dehl, tad bija jajautà tee, kas spehjigaki un newis tas, no kura jau domaja, ka nespehs atbildet. Tad jautajums nepareisi isdalits. Wispahri ir jaaisrahda, ka skolotajs dara gudri, kad winsch nepraka kautko tam, no ka sin, ka tas newarès to jautajumu atbildet. Tà pat skolotajs dara gudri, ja winsch waiza wiseem behrneem sawâ klasê. Gan jau ari teem wisnesinatneekeem gadisees kahds jautajums, kuru tee sinàs — wajag tik tos jautajumus pareisi isdalit. Ja kahds skolens suhdsas: „Schodeen mani nemas nejautaja", tad tas nosihmè tikpat daudz ka: „Schodeen swehtdeenasskolâ nemas nebij jauki". Jt nekad nejautà weenu weenigu skolenu — tad ziti drihz ween aismigs — garlaikosees.

Pahrejos mahzischanas weidus scheit nepahrrunasim, tapehz ka tos sekmigi mahzitees spehj tikai swehtdeenasskolotaju sagatawoschanàs stundâs, waj ari swehtdeenas skolotaju kursos. Scheit tikai tikdaudz peesihmejam, ka katrs skolotajs sawâ klasê ar sekmem spehj isleetot masas Bihbeles bildites, Palestinas kartes, kas Bihbelem peeseetas, sihmejumus uz papira lapinas, waj parastàs skolenu tahpeles. Schee lihdsekli usturès usmanibu un weizinàs sapraschanu.

Beigâs minesim wehl lihdsekkus, kas atteezas uz audsinaschanu un skolotaja satikschmi ar skolenu. Tee ir: skola pate — kas skolâ nahk, tee manto; skolotaja preekschsihme — pee tàs behrni peeradinajas mas pa masam; skolotaja persona — gara dahwanas, gribasspehks, stahws; nodarbinaschana — amati preeksch skolèneem; aissargaschana — usraudsiba, lai nepadaritu blehnas; atalgojums; skolenu apmeklejumi — weselo, slimo; pastaigaschanàs ar skoleneem, lihdsnemschana uz sapulzi; eeaizinaschana mahjâs; kopdarbi — skolenu mantoschana, jauno; neeewehroschana; ruhpeschanàs par teem; kluseschana, pazeeschana; soda peedraudejums; peedoschana; sods. Pahr wisu mihlestiba, bet tikai nekad draugelèschanàs, jo ta isnihzina wajadsigo zeenibu.

„Mihlè kahrtibu, esi noteikts sawâ darbâ — akurats; esi laipns un nopeetns sawâ isturèschanâ!"

Swehtdeenasskolas Bihbeles stuhdijas gaita.

1. Tàs deenas swehto rakstu gabala kopiga lasischana. Usmanibu usstura, ja lasa, te skolotajs weenu pantiņu, te kahds behrns kahdu zitu pantiņu, te wisi kopâ kahdu pantiņu.

2. Jhss pahrskats par tàs deenas swehto rakstu gabalu. Der wisu pirms behrneem pasazit pahris teikumos no tàs deenas stahsta to, ko wini bes isskaidroschanas paschi sinatu. Tas palihdsès, modinat usmanibu — pasihstams ar pasihstamu sweizinajas.

3. Jhss atskats uz pagahjuschàs swehtdeenas swehto rakstu gabalu. Atskats isdosees wislabaki, ja jautàs, jo tà modinàs behrna usmanibu un preeku uz darbu. Ja behrni nesin atbildet, tad japastahsta.

4. Starpnotikumi starp pagahjuschàs swehtdeenas un tagadejo swehto rakstu gabalu. Starpnotikumus atstahsta swehtdeenasskolotajs pats. Wineem jabuht ihsseem. Starpnotikumus atstahstot, swehtdeenasskolotajam dabigi jaisnahk uz tàs deenas swehto rakstu gabala galwenàm domam — preekschmetu, satura sakopojumu. Ar to nobeidsas eewadijums jeb sagatawoschanàs uz tàs deenas swehto rakstu gabala apstrahdaschanu. Nu nahk pats tàs deenas swehto rakstu gabals.

5. Stahsts jeb notikums. Swehtdeenasskolotajs atstahsta to notikumu, par ko tàs deenas swehto rakstu gabals. — Ne katrreis stahstu warès leetot. Jr swehto rakstu gabali, kas naw notikums, bet mahzibas. Tad stahsta weetu eenem paskaidrojums, pa leelakai dalai tuhlin saweenots ar mahzibu no skolotaja, waj isleetojumu. — Ari leelako behrnu klasês un bihbelesklasês beeschi ween warès stahstu isnainit pret paskaidrojumu, tapehz ka leelakee behrni un bihbelklasneeki stahstu jau sinàs un sapratis paschi no sewis.

6. Atstahsts un wajadsigâ gadijumâ paskaidrojums. Stahstu nu war likt atstahstit behrneem, leelakeem un weiklakeem behrneem. War likt atstahstit wisu stahstu, waj tikai kahdu gabaliņu. Atstahsts tikai tad wajadsigs, tà pat ari paskaidrojums pehz stahsta, ja ar stahstu naw aissneegts mehrkis — ja behrni nesin un nesaprot to notikumu, par ko swehto rakstu gabals. Preeksch atstahsta gan ne katrreis atlikstees laiks. Tahdos gadijumos atstahsts drihsak warès ispalikt ne kà pahrejee gabali mahzischanas gaitâ.

7. Atprasijums. Atprasijums ir tas pats, ko beeschi apsihmè ar wahrdu: jautajumi. Jaatprasa stahsts. Atprasit drihkst tikai to, kas stahstits. Ja prasa to, kas naw stahstits, tad lai skolotajs nebrihnas, ja winsch nedabù nekahdas atbildes. Katrâ sinâ lai skolotajs eewehro, ka gadijumos, kur behrni neatbild, wainigs ir skolotajs pats. Tad jautajums nebij pareisi isdalits, bij nenoteikts, waj diwdomigs. Gruhtakas leetas jaatprasa leelakeem, sapratigakeem behrneem, weeglakas masakeem.

8. Mahzibas. Kas behrneem darits sinams un ko nu wini saprot, tas jaisleeto, no ta jaatwasina mahzibas. Mahzibas jaatwasina tikai no ta notikuma, par ko swehto rakstu gabals. Zitadi behrni garlaikosees un mahziba neatradìs weetu behrna sirdî. — Jr labi, kad no tàs deenas notikuma isteiz mahzibas noteiktos mahzibas teizeenos. Schee mahzibas teizeeni war buht atbilde uz jautajumu: ko mehs no muhsu swehto

rakſtu gabala mahzamees? — Mahzibas dod ſkolotajs pats. Pa leelakai dakai mahzibas naw jaatpraſa.

9. Beigums. Beigâs war ihſi ſwarigako atkahrtot, waj ari kà zitadi uſlikt wiſam mahzitam fargataju jumtu. Beeſchi ween nobeigumu nemaſ newajadsès, jo nobeigums jau buhs iſdarits, dodot mahzibas.

Swehtdeenasſkolas Bihbeles ſtuhdijas iſwedeens.

Pagahjuſchàs ſwehtdeenas ſwehto rakſtu gabals 1. Moſ. 6. un 7. nod.; ſchìs ſwehtdeenas 1. Moſus 12,1—8.

(1. Tàs deenas ſwehto rakſtu gabala kopiga laſiſchana).

(2. Jhſs pahrſkats par tàs deenas ſwehto rakſtu gabalu). Pawirſchi uſ muhſu ſwehto rakſtu gabalu ſkatotees, redſam kahdu wihru, Ahbramu, kas aiſeet uſ jaunu dſihwi. Winam Jurgu deena. Lai nu mehs to notikumu labaki waretu ſapraſt, tad atſkatiſimees pirms uſ pagahjuſchàs ſwehtdeenas lekziju jeb ſwehto rakſtu gabalu.

(3. Jhſs atſkats uſ pagahjuſchàs ſwehtdeenas ſwehto rakſtu gabalu). Jautajums: Par kahdu notikumu ſtahſta pagahjuſchàs ſwehtdeenas ſwehto rakſtu gabals? Atbilde: Pagahjuſchàs ſwehtdeenas ſwehto rakſtu gabals ſtahſta par Udenspluhdeem. J.: Waj tee uhdenspluhdi bij leeli, waj maſi? A.: Tee uhdenspluhdi bij leeli, ļoti leeli. J.: Kas war par to uhdenspluhdu leelumu ko paſtahſtit? A.: (Kluſeſchana, waj duhſchigs „ja"). J.: Waj wiſi zilweki noſlihka? A.: Wiſi zilweki nenoſlihka. Kà ſauza to eewehrojamako, kas iſglahbàs? A.: To eewehrojamako, kas iſglahbàs, ſauza Nou. J.: Waj dſihwneeki ari kahdi iſglahbàs? A.: Daſchi dſihwneeki iſglahbàs gan.

(4. Starpnotikumi ſtarp pagahjuſchàs ſwehtdeenas un tagadejo ſwehto rakſtu gabalu). Pehz Uhdenspluhdeem weena daļa zilweku tapa ļoti ļauni un beſdeewigi. Tee apņehmàs uſzelt torni, kura gals buhtu Debeſîs, lai tee neiſklihſtu pa Semes wirſu. Deewam ſchis nodoms nepatika, jo zilwekeem wajadſeja klihſt pa Semes wirſu, lai wiſa Seme tiktu apdſihwota. Deews ſajauza walodas — uſreiſ weens runaja latwiſki, otrs kreewiſki, treſchais wahziſki. Zilweki newareja ſapraſtees un tornis palika neuſbuhwets. To torni ſauza par Bahbeles Torni. — Tomehr ari pehz ſchìs torņa buhwes leelum leelà zilweku daļa nemihleja Deewu. Tadehļ Deews iſraudſijàs tikai weenu wihru, weenu ģimeni, kas lai bauditu Wiņa ſewiſchku ſchehlaſtibu un iſweſtu Wiņa peſtiſchanas plahnus. Pahrejeem Deews ļahwa eet ſawus ceļus. Tà pee Bahbeles Torņa zilweki dalas diwâs daļâs, eet katri ſawu ceļu, lihdſ pee Golgatas Kruſta wini atkal ſaſtopas. — Tas wihrs, ko Deews ſew iſredſejàs, ſauzàs Ahbrams. Winſch dſihwoja Aſijâ, Meſopotamijâ. No Meſopotamijas tas, lihdſ ar ſawu tehwu Tahru un brahlenu Latu, aiſgahja uſ Ahranu. Ahranâ nomira Ahbramam tehws. Ahranâ Deews lika Ahbramam aiſeet uſ jaunu dſihwi — Kanaanu un ſolija Ahbramam ļoti daudſ. Muhſu ſwehto rakſtu gabals nu ſtahſtìs par ſcho aiſeeſchanu.

(Preekſchmets).

Ahbrama aiſeeſchana no Meſopotamijas uſ Kanaànu.

(5. Stahſts jeb notikums). (I. **Ahbrams no ta Kunga aizinats, iseet no Mesopotamijas).** Tas Kungs ſazija Ahbramam: Atſtahj ſawu ſemi, ſawu dſimteni un ſawus kaiminus un tehwa mahju un ej uſ to ſemi, ko Es tew rahdiſchu. Es dariſchu, ka no tewis zelſees leela tauta un tew dariſchu daudſ laba. Tu tapſi warens wihrs un zaur tewi daudſeem nahks labums. Kas tew labu daris, tam Es dariſchu labu; kas tew ļaunu daris, tam Es buhſchu pretineeks. Un wiſeem zaur tewi nahks labums.

(II. **Ahbrams aiseet no Mesopotamijas).** Ahbrams klauſija to Kungu. Winſch panehma wiſu ſawu mantu un ar ſawu ſeewu Sahraï un ſawu ſaimi un ſawu brahlenu Latu iſgahja, lai zeļotu uſ Kanaanu. Ahbrams bij tad 75 gadus wezs.

(III. **Ahbrams apmetas Kanaanâ.** Nonahzis Kanaanâ, Ahbrams wiſpirms to ſemi pahrſtaigaja, winu iſluhkodams. Sikemu un Mores Oſolu aiſſneedſis, Ahbrams peedſihwoja to laimi, ka tas Kungs winam parahdijàs. Tas Kungs uſ winu ſazija: Tawam dſimumam doſchu ſcho ſemi. Ahbrams tur uſtaiſija altari, peeluhdſa to Kungu un upureja Winam. Altari taiſija no neapzirſteem akmeneem. Sakrahwa akmeņu kopu un tas bij tas altaris. Uſ ſchìs akmeņu kopas uſlika nokautu lopu, waj ſemes augļus un to lopu, waj tos ſemes augļus ſadedſinaja. Scho ſadedſinaſchanu ſauza par upureſchanu. — No tureenes Ahbrams aiſgahja uſ Beteli un nometàs tur uſ paſtahwigu dſihwi. Betelê Ahbrams atkal uſtaiſija altari un peeluhdſa to Kungu.

(6. Atſtahſts — paſkaidrojums).

(7. Atpraſijums). Waj pehz Uhdens Pluhdeem wiſi zilweki bij deewbijigi? Kahdu leelu buhwi beſdeewigee apņehmàs zelt? Kur tam torņa galam wajadſeja buht? Waj Deewam ta torņa buhweſchana patika? Kapehz Deewam nepatika ta torņa buhwe. Kas notika ſawads ar walodu? Waj torni uſbuhweja? Waj pehz Bahbeles Torņa buhwes wiſi zilweki mihleja Deewu? Ko Deews tadehļ darija, kad leelum leelà zilweku daļa Deewu nemihleja? Kà ſauz to wihru, ko Deews Sew iſraudſijàs? Kur Ahbrams dſihwoja, waj Widſemê? Uſ kahdu apgabalu un pilſehtu Ahbrams pirms aiſgahja, kad winſch Meſopotamiju atſtahja? Ko tas Kungs ſazija Ahbramam, kad winſch lika Ahbramam eet uſ jaunu dſihwi? Waj Ahbrams klauſija to Kungu? Waj Ahbrams ſawu mantu ari ņehma lihdſ? Waj ſawu ceewu ari? Waj ſaimi ar? (Weegli jautajumi wajadſigi maſak apdahwinateem behrneem). Zik Ahbrams bij wezs,

kad winſch uſ Kanaanu aiſgahja? (Tà nu japahrjautà, jaatpraſa wiſs ſtahſts).

(8. Mahzibas). No ſchi ſtahſta mahzamees:

1. Deews neatmet ſawus ſchehlaſtibas plahnus muhſu grehku dehł. Zilweki grehkoja pehz Uhdens Pluhdeem, grehkoja pehz Bahbeles Torna buhwes. Tad Deews łahwa grehzineekam eet winu zełus, bet Sawus plahnus Winſch turpinaja ar to, kas Winu mihleja, ar Ahbramu. — Lai beſdeewigi łaudis trako, zik teem tihł, Deews negroſis Sawu ſchehlaſtibu ſaweem łaudim. Tadehł, behrni, mihleſim Deewu weenumehr. „Jeſus Kriſtus tas pats wakar, ſchodeen un muhſchigi.“

Deews neliks Sawai laiwai grimt,
Lai trako, kam tihł trakot!

2. Deews redſ deewbijigo un algoto, kaut tas dſihwotu deeſ kahdâ kaktâ. Deews iſwed Ahbramu no tahłàs Meſopotamijas. — Buhſim behrni, deewbijigi, waj kahds muhs redſ, waj neredſ; waj ziti ap mums dſihwo deewbijigi, waj beſdeewigi. Gan Deews muhs eewehros un wedìs łaudîs, ja tas buhs wajadſigs. „Kad dſihwojam, tad dſihwojam tam Kungam.“

3. Jaunu dſihwes gaitu eeſahkot, eeſahkſim ar Deewu. Kur Ahbrams apmetas, tur winſch tuhlin uſtaiſa altari. — Juhs paaugſat, behrni, eeſtahſtatees amatâ, waj weikalos, waj ari atſtahſeet wezaku ligſdinu uu aiſlaidiſatees paſaulê — neuſſahkat jaunu dſihwes gaitu beſ Deewa. Uſzełat Winam wiſur ſawu altari un łalpojat Winam.

Ar Deewu katru darbu ſahz,
Tad tewim iſdoſees;
Un darbu beidſis, atkal nahz
Un Winam pateizees!

(9. Beigums). Leelus notikumus ſchodeen eſam dſirdejuſchi: par zilweku nodomu, zelt torni lihdſ Debeſim un ſchì nodoma neiſdoſchanos; par wiſpaſaules walodas ſajukſchanu un daſchado walodu iſzelſchanos; par Deewa parahdiſchanos deewbijigam zilwekam; Deewa runaſchanu ar zilweku, kas teek no Deewa aizinats uſ tahłu, tahłu ſemi, lai tur iſweſtu Deewa nodomu. Patureſim nu ſchos leelos notikumus dſihwi atminâ un iſleetoſim ſawâ dſihwê tàs mahzibas, ko no ſcheem notikumeem eſam mahzijuſchees. Un tas warenais Deews lai pats mums uſ to palihdſ!

Wirſis.

Kahds eewehrojams dabas pehtneeks kahdâ ſkaiſtâ waſaras deenâ iſgahja Skotijas kalnos, lai ſtuhdetu ſeedu laikâ wirſcha ſeedu. Lai ſpehtu ſeedu labaki redſet, dabaspehtneeks nometàs zełos, uſlika uſ nenopluhktà wirſcha wairoſchanas glahſi un ſahka ſeedu ruhpigi apluhkot. Wirſcha ſeeda krahſa, greſnums un ſkaiſtums wina tihri waj apbuhra. Azis no wairoſchanas glahſes nenowehrſis, winſch ilgi luhkojàs brihniſchkâ wirſcha ſeedâ. Te tas tika apluhkoſchanâ pahrtraukts. Ehna ſahka kriſt uſ apluhkoſchanas preekſchmetu. Brihtinu pehtneeks arween meerigi raudſijàs ſeedâ, domadams, ka kahds mahkonits aiſgahjis ſaulei preekſchâ, bet kad ehna nenoſuda, tad ſahka raudſitees pehz ehnas zehlona. Aiſ ſewis winſch eeraudſija kahdu wezu kalnu ganu. Ne wahrda neſazijis, pehtneeks nopluhza wirſcha ſeedu un paſneedſa to lihdſ ar wairoſchanasglahſi ganam. Wezais gans ſkatijàs laizinu zaur wairoſchanas glahſi uſ ſeedu, lihdſ wina azis ſahka pilditees aſaram. Dodams wairoſchanasglahſi pehtneekam atpakał gans ſazija: „Kaut Juhs labak man to nebuhtu rahdijuſchi!“ „Kapehz?“ jautaja pehtneeks. „Tapehz ka eſmu tik daudſ ſcho brihniſchko ſeedu beſ eewehroſchanas ſaminis ſawàm netihràm kahjam.“

Kad muhſu azis reiſ taps atdaritas un mehs redſeſim Deewa Jehru, kas par mums upurets, tad mehs paſchi ſewi paſudinaſim, ka eſam Winu, kaut tik uſ brihtinu, nezeenijuſchi. „Un mehs redſejam Wina godibu!“ Jahn. 1, 14.

Eedroſchinajees!

Kahds ſinibu dakters eedroſchinajas ar kahdu augſti ſtahwoſchu perſonu runat par religiſkàm leetam; winſch tam jautaja, waj winſch ir tizigs. Dakters łoti uſtrauzas, kà jautatais uſnems ſcho ſarunu un beidſot iſſazija zeribas, ka uſrunatais neturetu to par nepeeklahjigu. Silts, iſjuſts rokas ſpeedeens un ſekoſchee noſihmigee wahrdi bij atbilde: „Nekad neatturatees runat ar kahdu zilweku par wina dwehſeles ſtahwokli. Jau diwdeſmit gadus es alkſtu pehz iſrunaſchanàs ar kahdu tizigo. Eſmu pahrleezinats, ka tuhkſtoſcheem wihru, kas dſihwo ſchinî pilſehtâ, atrodas tai paſchâ ſtahwoklî kà es, nomozidamees ſem ſawas nemeerigàs ſirdsapſinas naſtas; wineem tomehr naw tikdaudſ duhſchas, meklet iſſkaidrojumus un pamahzibas pee tizigeem — bet gan tos peenemt.

Apſkats.

Wahzu Baptiſtu ſtatiſtika par 1909. gadu uſrahda 40695 draudſeslozekłus. 1909. gadâ kriſtiti 2824, garigeem mehrkeem ſeedotas 955940 markas. Marka muhſu naudâ apm. 46 kap.

Gunkels pret Drewſu. Neſen ſinojam par kahdu profeſoru Drewſu, kas ſawos preekſchineſumos noleedſ, ka Jeſus dſihwojis. Pret ſcho wihru neſen uſſtahjees kahds zits profeſors, Gunkels, peerahdidams, ka Drewſs nemaſ naw ſpehjigs ſpreeſt par ſcho jautajumu, tapehz ka neprotot Ebreju walodu, kurâ, kà ſinams, ſarakſtita Wezà Deriba. Wiſpahri Gunkels peerahda, ka pamati, uſ kureem Drewſs zel ſawu ehku, naw ihſti. „Nerunajat par leetam, ko Juhs neſaprotat. Wehl ir laiks atgreeſtees, profeſor Drewſa kungs, un łaujatees pamahzitees no leetprateja. Bahbeles un Bihbeles jautajums jau ir iſſihzis ſmiltîs un es praweeſchoju Drewſa teorijam to paſchu.“ Tà Gunkels. — Tà, luhk, ar laiku teek atſiſti wiſi uſbrukumi deewigàm pateeſibam. Un ſchoreiſ ſcho pakalpojumu iſdarijis pat

wihrs, kas atrodas pustizigo jeb modernàs teologijas kara pulkos. — Tatschu Drewss sliktu weikalu lihdsi schim naw weikalojis, jo par katru preekschnesumu tas esot dabujis tuhkstoschrubulischus. Drewss laidis klausitajus eekschà tikai par biletem, kas maksajuschas 3, 2, 1 marku un lehtaki. Smalks weikals — bet sinameem laudim ta — finatne!

9. maijà (22. maijà pehz jaunà kalendara) tika noturets **6 starptautiskais swehtdeenasskolu kongress.** Kongresa weeta schoreis Waschingtona, Amerikà. 1. schahds kongress bij 1889. Londonà, 2. 1893. St. Luisà, 3. 1898. Londonà 4. 1904. Jerusalemè, 5. 1907. g. Romà. Romas swehtdeenasskolu kongresà peedalijàs 27 semes un 53 ticibasschkiras. Pehz jaunakàs swehtdeenasskolu statistikas wisà pasaulè ir 275000 swehtdeenasskolu ar 25 miljoneem skolotaju un skolenu. — Tà tad swehtdeenasskola ihsà laikà (no 1780.) isaugusi no sinepu graudina par milsigu koku, ka sari wisà pasaulè un par kuru leeli Deewa wihri domà, ka tas esot weens no leelakeem Kristus otràs atnahkschanas weizinatajeem.

Plaujas laiks Kengtungà, Aiss-Indijà. Amerikas Baptisti strahda ar leeleem panahkumeem Aiss-Indijà. 1913. gadà tee swinès simtgadu swehtkus sawa pirma misionara Adonirama Dschedsena darba sahkumam Indijà. Par scho wareno darbu dabù mas lasit laikrakstos, tapehz ka scho darbu dara — Baptisti. Bes Baptisteem Aiss-Indijà wehl misionè Presbiteeschi, bet winu misione, salihdsinot ar Baptistu misioni, masa. Baptisteem tur 30 widuspunkti, 872 draudses, 1002 sapulzes nami, 201 misionars, ahrsti, neprezejuschàs un prezejuschàs misionareenes, 1915 eedsimto lihdsstrahdneeku un 64540 draudseslozekku. 1908. gadà tika kristiti 3863. Seemelos misioneslauka robeschas aiseet lihdz Afamai, wakaros lihdz Kihnai. Ta stazija, ko esam minejuschi wirsrakstà, ir wistahlakà Birmas austrumos. No tàs tikai daschu stundu gahjeens lihdz Kihnas robescham. 1901. gadà misionars Jungs eesahka darbu Kengtunà. Zilts, kurà tam wispirms bij jastrahdà, sauzas Muhsos. Kad pirmais no schis zilts bij kristits, tad tam sekoja daudsi. Gada beigàs bij jau 358 kristiti. Tad pluhda no wisàm pusem us galweno darba weetu; katrs wehlejàs buht deewwahrdos. Peezus mehneschus no weetas stazija bij kà eelenkta. Daschi bij nahkuschi 30 stundas ilgi. 1905. un 1906. gadà tika issuhtiti misionari wisà semè. Wisur tos usnehma ar leelu patiku. 1905. gada oezembrì wareja kristit 1340. Weens no eedsimto galweneem darba beedreem sauzas Bate, Karens, bijis teesleetu pratejs, bet kas labpraht saudejis sawus leelos eenehmumus, lai tilai waretu kalpot tam Kungam. Loti gruhti schajà apgabalà bij ar walodu. Nebij tur ne ahbezes. Dr. Tilbe sastahdija alfabetu ar Latinu burteem. Tagad wairaki misionari nodarbojas, lai gahdatu tautai kahdas grahmatas, ko waretu ewangelisti panemt lihdz zelà. Schis zilts wahrdu krahjums ir loti mass. Pat pehz diwu gadu darbibas nebij eespehjams pahrtulkot Swehto Luhgschanu. Truhka peemehram wahrdu preekisch „swehtits", „walstiba", „kahrdinaschana", „launs", „slawa", „Swehtais Gars." Pee kristibas, pagrembejot, wajadseja wahrdu „Swehtais Gars" aprakstit. Zaur ruhpigu stuhdiju mehgina schos gruhtumus pahrspeht. Daschos gadijumos jaatsnemas wahrdi no zitàm walodam. Tàs ir gruhtibas, par ko mehs nemas neeedomajamees. — Ar leeleem panahkumeem tur darbojas ari ahrstu misione. Dr. Gibens bij tajà laukà tur pirmais. Slimneeki nahza no wisàm pusem.

J. Klasons, kas isglihtojàs Jelinghausa garigà seminarà, Berlinè, mums raksta: „Nu jau esmu kahdas tschetras deenas Londonà. Berlinè sawu kursu nobeidsu un wehlejos wehl kahdu laiziņu praktiski walodu mahzitees Anglijà. Ja Deews wehlès un ja isnahks lihdsekli, tad gribu eestahtees kahdà Anglu seminarà, ja newareschu, tad domaju rudenì braukt us Kreewiju. Par wasaras mehnescheem strahdaschu Juhrneeku Pilì starp Latweeschu un Kreewu juhrneekeem un pilsehtas Latweeschcem, kuru ap 1000. Tà kà mani neweena beedriba nepabalsta, tad raudsischu sawu istiku pats nopelnit. Neaismirsteet muhs ar br. Grinu peeminet sawàs luhgschanàs". — Warbuht kahdam der br. Klasona tagadejà adrese. Ta ir: **Mr. M. Green, 124 Hoxton Str., Hoxton, N. London, England.** Preekisch J. Klason kga.

Miljonars Dschons Rokfelers, kà nesen sinojam, dahwinajis milsigu, wehl nekad nedsirdetu sumu labdaribas noluhkeem; tagad waram pasinot drusku sihkaki, kas schos dahwinajumus sanehmuschi. Harwarda augstskolai doti 1,000,000 dahleru (dahlers gandrihs diwi rubki); Baptistu audsinaschanas beedribai 1,000,000; Jehles augstskolai 1,300,000; Dschuwenila glahbschanas eestahdem 1,000,000; Klihwlendes pilsehtas parkam 1,000,000; Sabeedribas teologiskam seminaram 1,100,000; Deenwidus audsinaschanas krahjumam 1,125,000; Barnarda koledschai 1,375,000; arstneeziskai ismekleschanas eestahdei 2,000,000; Baptistu ahrsemes misionei 2,000,000; zitàm misionem 2,300,000; basnizam 3,100,000; Resha ahrstneeziskai koledschai 6,000,000; Tschikagas augstskolai 25,000,000; wispahrigai audsinaschanas beedribai 53,000,000; Wiljamsa koledschai 100,000; Wesleja augstskolai 100,000 u. t. t., u. t. t. — Schee dahwinajumi rahda, ka dahwanas naw dotas priwatpersonam, bet gan wispahrigàm eestahdem, kuras strahdà wispahribas labà. Ari tajà sinà Rokfelers parahdas kà gudrs, saprahtigs wihrs.

Wehstulneeks.

Sanehmam preekisch Paganu misiones no Jehk. Galkinta, Jelgawà, 3 rubkus, no L. Jakobson, Janischkos, 1.50 kap.; no Schkuhkas preekisch Zeetuma Misiones 1 rbli.

Redaktors-isdewejs **P. Lauberts.**

Adwokats J. Buchholzs,

runajams

Rigà, Leelajà Newas eelà Nr. 28.

Nupat isnahkuse jauna grahmata:

Garigais darbs garigàs sapulzès.

Beedra padomi, sewischki sludinatajeem un swehtdeenasskolotajeem: homiletika — runasmahksla, katechese, swehtdeenasskolas Bihbeles stuhdija.

P. Lauberta.

10 drukas lokschnes beesa, maksà 40 kap.

Schajà grahmatà atradìs wajadsigos aisrahdijumus katrs, kas **zaur runu** grib leezinat par sawu Pestitaju, waj strahdat **swehtdeenasskolà,** bet nesin, kà to dara. Grahmata ir sarakstita tà, ka katrs tur sazito spehj saprast un isleetot, jo wiss, kas tur mahzits teek apgaismots ar daudseem **paraugeem.**

Dabujama wairumà un masumà P. Lauberta apgahdibà.

Drukajis P. Gailis Rigà, Jahņa eelà Nr. 8, (eepretim Jahņa basnizai).